

FAQ Landelijke handhavingstrategie

Hieronder vindt u een aantal vragen/antwoorden die betrekking hebben op de Landelijke handhavingstrategie.

In november 2014 is in Utrecht een landelijke implementatiesessie geweest. Een impressie van deze dag vindt u via deze link: <https://www.youtube.com/watch?v=teaJauBHzwg>

Vraag

Wat is het doel van de Landelijke Handhavingstrategie?

Antwoord

Het doel van de Landelijke Handhavingstrategie is om uit het oogpunt van rechtsgelijkheid: uitvoering te geven aan de beginselplicht tot handhaven, passend te interveniëren bij iedere bevinding, in vergelijkbare situaties vergelijkbare keuzes te maken en interventies op vergelijkbare wijze te kiezen en toe te passen, landsbreed door het bestuurlijk bevoegd gezag/de omgevingsdiensten, landelijke inspecties, politie en het Openbaar Ministerie.

Vraag

Wie zijn betrokken bij de Landelijke Handhavingstrategie?

Antwoord

De Landelijke Handhavingstrategie is een gezamenlijke product van een groot aantal partijen. Dat zijn onder andere:

- het OM
- het IPO
- de VNG
- de UvW
- het ministerie van IenM
- de Inspectie Leefomgeving en Transport
- de Inspectie SZW
- de Nationale Politie
- OmgevingsdienstNL, de vereniging van omgevingsdiensten.

Deze overheden vormden een stuurgroep, een projectgroep en een communicatiegroep die de strategie hebben ontwikkeld. Dit werd ondersteund door een extern bureau. Het voorzitterschap van de stuurgroep en de projectgroep ligt bij het IPO.

Vraag

Hoe is de Landelijke Handhavingstrategie ontwikkeld?

Antwoord

Eerst is een bureaustudie uitgevoerd naar bestaande strategieën handhaving. Ook andere strategieën werden betrokken. Onder meer: het door de Strategische Milieukamer vastgestelde Richtsnoer Aanmelding en Afstemming Milieuovertredingen (RAAM). Daarnaast werden diverse provinciale strategieën en de in het najaar van 2013 vastgestelde strategie voor de handhaving bij bedrijven die op grote schaal te maken hebben met gevaarlijke stoffen (BRZO-bedrijven) betrokken.

Vervolgens zijn er twee workshops georganiseerd met een vijftigtal medewerkers van de betrokken overheden. Tot slot zijn opeenvolgende concepten gemaakt in een herhalend proces van project- en

stuurgroepvergaderingen. Dat mondde uit in de op 11 december 2013 door het Bestuurlijk Omgevingsberaad voor Consultatie vrijgegeven versie 1.5 en uiteindelijk via tussenversie 1.6, in versie 1.7. Daarin zijn de resultaten van de consultatie zijn verwerkt en deze versie is op 4 juni 2014 tijdens het Bestuurlijk Omgevingsberaad door betrokken partijen onderschreven voor implementatie.

De stuurgroep heeft richting gegeven aan het proces.

Vraag

Vervangt de landelijke strategie bestaande strategieën?

Antwoord

Ja. Als bevoegde overheden/handhavinginstanties de Landelijke Handhavingstrategie vaststellen (in de implementatiefase), treedt deze in de plaats van hun sanctiestrategie en een klein deel van hun toezichtstrategie. Dit laatste, omdat de Landelijke Handhavingstrategie ook interventies bevat die formeel gezien geen sancties zijn en die tijdens het toezicht worden ingezet.

De Landelijke Handhavingstrategie gaat niet over het toezicht als zodanig in de zin van prioriteiten, manieren van toezicht houden, en dergelijke. Hiervoor wordt in de loop van 2015 een landelijke strategie voor toezicht ontwikkeld.

Vraag

Welk in de LHS opgenomen instrument leidt tot passend interveniëren bij bevindingen en borgt eenduidig optreden?

Antwoord

De Landelijke Handhavingstrategie bevat vijf opeenvolgende stappen met hulpmiddelen. De vijf stappen worden doorlopen naar aanleiding van een tijdens het toezicht gedane bevinding:

1. De handhaver positioneert de bevinding in de interventiematrix, op basis van de ernst van de (mogelijke) gevolgen ('vrijwel nihil', 'beperkt', 'van belang' of 'aanzienlijk, dreigend en/of onomkeerbaar') en het gedrag van de overtreder ('goedwillend', 'onverschillig', 'calculerend' of 'bewust en structureel / crimineel'). De handhaver kan daarbij rekening houden met verzwarende of verzachtende argumenten. Recidive is een voorbeeld van een verzwarend argument.
2. De handhaver bepaalt of er sprake is van verzwarende aspecten die moeten worden betrokken bij de afweging om het bestuurs- en/of strafrechtelijk toe te passen, zoals opzet voor het willen halen van financieel voordeel. Hoe meer verzwarende aspecten, des te groter de reden om naast bestuursrechtelijk ook strafrechtelijk te handhaven.
3. De handhaver bepaalt naar aanleiding van stappen 1 en 2 of overleg van het bestuur met politie en OM, dan wel van politie en OM met het bestuur geïndiceerd is, over de toepassing van het bestuurs- en/of strafrecht. De interventiematrix is duidelijk over situaties waarin dit altijd noodzakelijk is. Stap 3 leidt tot duidelijkheid over hoe er in het specifieke geval wordt opgetreden: alleen bestuursrechtelijk, bestuurs- én strafrechtelijk of alleen strafrechtelijk.
4. De handhaver bepaalt welk(e) van de in de interventiematrix opgenomen instrument(en) in de betreffende situatie het eerst voor toepassing in aanmerking komt en zet dit/deze instrument(en) in totdat sprake is van naleving. Als naleving binnen de gestelde termijn uitblijft, pakt de handhaver direct door, door middel van het inzetten van een zwaardere (combinatie van) interventie(s).
5. De handhaver legt de doorlopen stappen en genomen beslissingen verifieerbaar en transparant vast volgens de binnen de handhavinginstantie geldende administratieprocedures en -systemen.

Vraag

Laat de Landelijke Handhavingstrategie gedogen of afwijken van de strategie toe?

Antwoord

De Landelijke Handhavingstrategie is gestoeld op de beginselplicht tot handhaven. Dit betekent dat iedere tijdens toezicht gedane bevinding met een passende interventie moet worden beantwoord. De Landelijke Handhavingstrategie erkent dat er omstandigheden kunnen zijn om van (bestuursrechtelijk) handhaven af te zien. Afzien van (bestuursrechtelijk) handhaven laat eventuele strafvervolgning door het OM onverlet. Als legalisatie van een tijdens toezicht gedane bevinding mogelijk is, is dat de aangewezen weg gelet op de hieruit voortvloeiende rechtszekerheid voor alle betrokkenen.

Dit laat het toepassen van de Landelijke Handhavingstrategie en de interventiematrix onverlet, omdat er maatregelen nodig kunnen zijn om de overtreding te beëindigen en de gevolgen te beperken of weg te nemen. Bij het toepassen van de interventiematrix is de mogelijkheid van legalisatie een verzachtende omstandigheid. Van handhaven afzien kan alleen op basis van een vastgestelde gedoogstrategie, waarbij het landelijke kader zoals vastgelegd in de nota 'Gedogen in Nederland' (1996) onverkort dient te worden gevolgd.